

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА

Інститут філології

Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2019р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ЛІТЕРАТУРА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ**

для студентів

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

спеціалізації: 035.01 Українська мова та література

освітньої програми: 035.01.01 Українська мова і література

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0313/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)

« » _____ 20 19 р.

Київ – 2019

Розробник: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри української літератури і компаративістики

Викладач: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри української літератури і компаративістики

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від 30 серпня 2018 року № 1
Завідувач кафедри української літератури і компаративістики

[Signature] (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____
«_» «_____» 2018 р.

Гарант освітньої програми *[Signature]* (М.О. Риктовіч)

Робочу програму перевірено «_» «_____» 2018 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи *[Signature]* (Л.І. Заяць)

Пролонговано:
на 2019/2020 н.р. *[Signature]* (Бровко О.О.) «29» 8 2019 р. протокол № 1
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «_» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «_» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «_» 20__ р. протокол №__

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світової літератури

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>16/480</i>	
<i>Курс</i>	<i>I-4</i>	
<i>Семестр</i>	<i>1-8</i>	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>3</i>	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>480</i>	
<i>Аудиторні</i>	<i>224</i>	
<i>Модульний контроль</i>	<i>32</i>	
<i>Семестровий контроль</i>	<i>90</i>	
<i>Самостійна робота</i>	<i>134</i>	
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>Залік, істит</i>	

Література стародавнього світу

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>2/60</i>	
<i>Курс</i>	<i>I</i>	
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>	
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>60</i>	
<i>Аудиторні</i>	<i>28</i>	<i>8</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>-</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>28</i>	<i>52</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>Залік</i>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Дисципліна «Література стародавнього світу» покликана формувати теоретичну базу філолога, тому **метою** її вивчення є набуття цілісної системи знань з історії літератур Стародавнього Сходу та навичок історичного мислення, вмінь аналізувати літературний текст та особливості літературного процесу давніх епох і народів, специфіку літературних жанрів початкового етапу розвитку літературної творчості, співвідносити літературні твори з історичною епохою та її особливостями., ознайомлення з елементами теорії літератури.

Головне **завдання** курсу – оволодіння студентами на базі сучасних досягнень літературознавчої теорії та практики закономірностями літературного процесу давніх літератур.

Завдання курсу – підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі філології (українська мова та література), здатного забезпечити ефективну діяльність загальноосвітнього закладу, де цілеспрямовано виховується й розвивається особистість; сформувати поглиблене зацікавлення світовою літературою, що має стати основою для здобуття кваліфікації учителя української мови та літератури з урахуванням майбутніх професійних потреб, а також додаткових спеціалізацій, пов'язаних з інтенсивним спілкуванням і затребуваних сучасним суспільством.

Передбачається формування таких компетентностей:

Світоглядної:

Здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, та сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Усвідомлення переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності, формувати здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції.

Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, та сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Усвідомлення переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності.

Науково-дослідницької:

Здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, добирати аргументи, ухвалювати рішення. Обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність. Здатність нестандартно виконувати типові й неординарні завдання. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Самоосвітньої:

Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Філологічної (вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної філології):

- теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність у загальнонаукових та спеціальних методах та дослідницьких підходах розуміння естетико-практичної значущості філологічного знання;

Літературознавчої (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства):

Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція

літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні. Володіння ключовими поняттями літературознавства та фольклористики, теоріями і методами філологічного аналізу, особливостями розвитку філологічної думки у певну історичну епоху та у сучасному контексті розвитку гуманітаристики.

Комунікативної професійно-орієнтованої:

Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту.

Здатність вільно й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), для розв'язання комунікативних завдань.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

- Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.
- Розуміння української та зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.
- Аналіз та інтерпретація творів зарубіжних письменників, визначати жанрово-стилістичні особливості творів мовою оригіналу та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур.

- Вільне володіння базовим професійним категоріально-поняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки. Уміння пояснювати професійно з історичних позицій явища і факти української мови та літератури.
- Уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.
- Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
Змістовий модуль I							
Стародавня література присередземноморського регіону							
1	Дописемний етап розвитку літератури	5	1				4
2	Література Месопотамії (шумерська та аккадська)	9	1	2	2		4
3	Давньоєгипетська література	7	1	2	2		2
4	Давньоєврейська література	11	1	6			4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	34	4	10	4		14
Змістовий модуль II							
Стародавня література азійського регіону							
4	Давньоіндійська література	8	2	2			4
5	Давньокитайська література	8	2	2			4
6	Давньоіранська література	8			2		6
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	26	4	4	2		14
	Підготовка та проходження контрольних заходів						
	<i>Усього</i>	60	8	14	6		28

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт	
			Аудиторна	С

		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I							
Стародавня література присередземноморського регіону							
1	Дописемний етап розвитку літератури	7	1				6
2	Література Месопотамії (шумерська та аккадська)	7	1				6
3	Давньоєгипетська література	8					8
4	Давньоєврейська література	10		2			8
<i>Разом</i>		32	2	2			28
Змістовий модуль II							
Стародавня література азійського регіону							
4	Давньоіндійська література	11	1		2		8
5	Давньокитайська література	9	1				8
6	Давньоіранська література	8					8
<i>Разом</i>		28	2		2		24
<i>Усього</i>		60	4	2	2		52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Стародавня література присередземноморського регіону

Лекція 1. ДОПИСЕМНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРИ. СТАРОДАВНІЙ СХІД – КОЛИСКА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ (1 год.)

Дописемний етап функціонування літератури. Основні реалії етапу: міф, усна народнопоетична творчість, героїчний епос. Ієрархічна система реалій. Специфіка міфу. Визначення поняття «Стародавній Схід». Соціально-світоглядні основи літератури Стародавнього Сходу. Головні культурно-історичні зони (регіони) формування найдавніших високорозвинених міських цивілізацій, в яких зародилась писемність і література. Характеристика Присередземноморської (Європейсько-африкансько-азійської), Південно-азійської (середньосхідної) та Східно-азійської (далекосхідної) зон.

Лекція 2. ЛІТЕРАТУРА МЕСОПОТАМІЇ (ШУМЕРСЬКА ТА АККАДСЬКА) (1 год.)

Шумерська міфологія. Космогонічні та етіологічні оповіді. Міфологічні оповіді про Інанну та Думузі. Перша легенда про райський сад. Міф про створення людини. Специфіка шумерських текстів та принципи їх класифікації. Героїчний епос. Зародження героїчного епосу (перші оповіді про Гільгамеша). Ліричні жанри (гімни, плачі, замовляння, любовна лірика). «Гімн богам Енлілю». Дидактична література (тексти еддуби).

Особливості аккадської міфології. Космогонічна поема «Енума еліш». Оповіді про нещастя людей і загибель Всесвіту. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури, розгорнута філософська притча по пошуки істини і сенсу життя. Лірика (гімни, покутні молитви-псалми, замовляння, любовні пісні). Дидактика, афористика, історичні написи.

Лекція 3. ЄГИПЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА (1 год.)

Єгипетська ієрогліфіка. Особливості єгипетської міфології (консервативний характер, зооморфність, солярність). Геліопольська енеада. Космогонічні та антропогонічні міфи. Цикл міфів про Осиріса.

Література Давнього царства (III тис. до н.е.): Тексти пірамід, повчання (моральні та філософські сентенції, Повчання Птахотепа).

Література Середнього царства (XXII–XVI ст. до н.е.): зміцнення реалістичних тенденцій («Розповідь Сінухе»), казки як синтез авантюрного та чарівного мотивів, гімнографія («Гімн Хапі»), філософська лірика та її опозиція офіційно-релігійним поглядам («Бесіда розчарованого зі своєю душею», «Пісня арфіста»).

Література Нового царства (XVI–VIII ст. до н.е.): монотеїстична реформа Аменхотепа IV (Ехнатона) та її наслідки. «Гімн Аtonу». Ритуально-магічна поезія (Книга мертвих), розвиток жанру казки в бік алегоричності («Правда та

Кривда»), неможливість запобігти долі («Казка про приреченого царевича»). Світська любовна лірика (стилізована під народну пісню та «салонна»).

Лекція 4-5. ДАВНЬОЄВРЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА (1 год.)

Структура та жанровий склад ТаНаХу (Старого Завіту). Світоглядні основи давньоєврейської літератури. Історичні умови формування текстів біблійного канону. ТаНаХ як синтез історичного досвіду єврейського народу. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.

Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос. Космогонія та антропогонія Книги Буття. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти. Скрижалі Завіту.

Епічні книги розділу «Невіїм» («Пророки»). Книга Єшуа бен Нуна (Ісуса Навина) як зразок біблійного воєнного епосу. Героїчні образи Книги Шофтим (Суддів). Особистість та історія в Книгах Самуїла і 1-й Книзі царів (1-й – 3-й Царів). Колізія «пророк і цар» у Книгах царів (3-й і 4-й Царів). Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги. Мрія світової гармонії: Книга пророка Єшаяху (Ісаї). Єрміяху (Єремія) – поет скорботи і втіхи. Видіння Слави Божої: Книга пророка Єхезкеля (Єзекія).

Ліричні жанри у складі ТаНаХу. Поетика Книги Похвал (Псалтир). Поетика Пісні над Піснями.

Філософська притчова традиція. Поетика Книги Притчів Соломона. Книга Йова: проблема теодицеї і своєрідність її художнього вирішення. Кохелет (Еклезіаст): філософський сенс і художня своєрідність. Притчова повчальна повість (Книга Рут, Книга Йони, Книга Естер).

Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі. Морально-філософський сенс Книги Даниїля (Даниїла) та її жанрова специфіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Стародавня література азійського регіону

Лекція 6. ДАВНЬОІНДІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2 год.)

Тексти протоіндійської цивілізації Харапі і Мохенджо-Даро. П'ять першоелементів світу: небо, повітря, вогонь, вода, земля – подальша основа світосприйняття в індуїзмі.

«Веди» як два типи текстів – сакральні тексти шруті (почуте) і позасакральні смріті (запам'ятовуване). Шруті як синтез чотирьох самхіт (збірок): Рігведа (веда гімнів), Самаведа (веда пісень), Яджурведа (веда жертвних виразів), Атхарваведа (веда заклинань), а також брахманів (теологічні тексти, що пояснюють зміст вед та ритуалу), араньяк («лісові книги» для пустельників) і упанішад (дидактичні настанови). Смріті: веданги (частини вед), що складаються з сутр (сутра – нитка, коротке правило) – афоризмів.

«Махабхарата» (X–IV ст. до н.е.; записана бл. IV ст. до н. е) – велична героїчна поема фольклорного походження про нащадків Бхарати. «Бхагават-гіта» («Книга про того, хто має всі скарби»).

«Рамаіана» (бл. II ст. до н.е.) – героїчна поема про долю Рами як одного з аватар (втілень) бога Вішну. Проблема авторства.

Буддійський канон. «Трипітака» («Три корзини») – V–II ст. до н.е. Жанри високої (вченої) поезії та жанри поезії для неосвячених. Суттапітака: жанр сутри, «Тхерагатха» («Пісні монахів») та «Тхерігатха» («Пісні монахинь»). «Джатаки» та «Джаммапада».

Лекція 7. ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА. (1 год.)

ДАВНЬОІРАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (1 год.)

Міфологія та культури давніх китайців (міф про хаос, про потоп). Уявлення про міфічні події як про історичні. Уявлення про світ як втілення рівноваги, взаємодії ян та інь. Відсутність антропоцентризму – головна причина відсутності в давньокитайській літературі епосу. Прекрасне як гармонія природи і суспільства.

«Ши Цзин» («Книга пісень»): обрядова, храмова та одична поезія.

Конфуціанський канон (Тринадцятизаконня, або Ши сань цзин). «Лунь юй» («Бесіди і судження») як діалогічний жанр. Жанр фу (ханської оди). Жанр біографії.

Даоський канон. Дао де цзин. Концепція недіяння, злиття з природою. Чжуан-Цзи.

Сима Цянь та його «Історичні нотатки» («Ши Цзин»).

Лірика: Цюй Юань (бл. 340–278 до н.е.). Цао Пі (187– 226). Лу Цзи (261– 303).

Лекція 8. ДАВНЬОІРАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (1 год.)

Іранська міфологія давнього періоду. Близькі відповідності до ведійської міфології: загальні сюжети та подібність пантеону. Зороастризм. Особистість Заратуштри, його вчення. Дуалістичність догматики: Добро і Зло (Ахура-Мазда і Ангро-Манью). Вчення про рай і пекло. Есхатологія зороастризму.

Авеста: Ясна (Гати), Вісперед, Вендідад (Відеват), Яшти.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	1	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	10	3	30	2	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			123		91
Максимальна кількість балів: 214					
Розрахунок коефіцієнта: $214 : 100 = 2,14$					

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	10	3	30	2	20
<i>Разом</i>			42		52
Максимальна кількість балів: 94					
Розрахунок коефіцієнта: $94 : 100 = 0,94$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль I

Стародавня література присередземноморського регіону

1. Проаналізуйте теорії про витoki літературної творчості. Законспектуйте працю О.В. Веселовського «Історична поетика». – 10 балів.
2. Дайте визначення терміну «теодицея». Наведіть приклади теодицеї в шумерсько-аккадській літературі. – 5 балів.
3. Дослідіть типологію жанрів давньоєгипетської літератури. – 5 балів.
4. Розкрийте принципову відмінність давньоєврейської літератури на тлі давньосхідної літературної традиції. – 10 балів.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 30 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Змістовий модуль II

Стародавня література азійського регіону

1. Проаналізуйте трансформацію ведійського пантеону в літературі брахманізму. – 5 балів.
2. Розкрийте специфіку міфічної свідомості давніх китайців (культ предків). – 5 балів.
3. Дослідіть вплив давньоіранської літератури на християнську. – 10 балів.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 20 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у письмовій формі та полягає в аналізуванні художніх текстів, передбачених програмою.

Орієнтовний перелік питань модульного контролю

Модуль I

1. Проаналізуйте шумерський міф про Інанну і Думузі.
2. Проаналізуйте шумерський цикл міфів про Інанну.
3. Розкрийте ідейно-філософський сенс «Епосу про Гільгамеша».
4. Охарактеризуйте героїв вавилонського «Епосу про Гільгамеша».
5. Розкрийте проблематику вавилонського «Епосу про Гільгамеша».
6. Порівняйте образи Енкіду і Гільгамеша в «Епосі про Гільгамеша».
7. Розкрийте сюжетну основу «Епосу про Гільгамеша».
8. Опишіть космогонію і антропогонію в «Енума еліш...»
9. Розкрийте сюжетну основу поеми «Енума еліш...».
10. Розкрийте значення образу Мардука в поемі «Енума Еліш...».
11. Розкрийте тему та ідею аккадської поеми «Енума еліш...».

12. Проаналізуйте дидактичну літературу Месопотамії (тексти еддуби).
13. Наведіть приклади афористики шумерів і аккадців.
14. Охарактеризуйте гімни шумерсько-аккадської літератури.
15. Охарактеризуйте магичні жанри в шумерсько-аккадській літературі.
16. Порівняйте космогонічні міфи Давнього Єгипту.
17. Проаналізуйте цикл міфів про Осиріса.
18. Проаналізуйте єгипетську заупокійну літературу.
19. Охарактеризуйте єгипетські «Тексти пірамід», «Тексти саркофагів».
20. Розкрийте сюжетну основу давньоєгипетської «Книга мертвих».
21. Охарактеризуйте афористику і дидактику Давнього Єгипту.
22. Розкрийте художні особливості «Повчання Птахотепа»
23. Охарактеризуйте єгипетську філософську лірику.
24. Розкрийте художні особливості «Бесіди розчарованого зі своєю душею».
25. Охарактеризуйте єгипетську любовну лірику.
26. Продемонструйте сюжетне розмаїття єгипетських казок.
27. Розкрийте сюжетні особливості «Казки про двох братів».
28. Розкрийте сюжетні особливості єгипетської казки «Про потерпілого аварію на човні»
29. Розкрийте пафос давньоєгипетської казки «Правда і Кривда».
30. Охарактеризуйте сюжетні особливості «Казок папірусу Весткар».
31. Проаналізуйте склад та жанри ТаНаХу.
32. Проаналізуйте склад та жанрову специфіку Тори.
33. Проаналізуйте космогонію та антропогонію Книги Буття.
34. Розкрийте символічний зміст історії патріархів у Торі.
35. Проаналізуйте епос про Вихід.
36. Розкрийте сутність біблійного пророцтва (на прикладі історії одного з пророків).
37. Охарактеризуйте філософські жанри ТаНаХу (на прикладі однієї з книг).
38. Охарактеризуйте художні особливості Псалмів Давидових.
39. Охарактеризуйте ліричні жанри ТаНаХу (на прикладі однієї з ліричних книг).
40. Проаналізуйте жанрово-стилістичні особливості «Пісні над Піснями».
41. Охарактеризуйте притчову традицію у Ктувими.
42. Проаналізуйте Книгу притч Соломона.
43. Розкрийте філософську проблематику «Книги Йова».
44. Розкрийте художні особливості Книги Еклезіаста.
45. Охарактеризуйте жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі (Книга пророка Даниїла).

Модуль II

1. Означте головні сюжети давньоіндійської міфології.
2. Розкажіть про давньоіндійську космогонію.

3. Охарактеризуйте давньоіндійські веди.
4. Проаналізуйте ведійські гімни.
5. Охарактеризуйте навколоведійську літературу.
6. Проаналізуйте давньоіндійський епос.
7. В чому основний ідейний зміст «Рамаяни»?
8. Розкрийте тему та ідею «Махабхарати».
9. Розкрийте головні ідеї «Бхагавагіти».
10. Проаналізуйте основні положення, викладені у «Трипітаці».
11. Охарактеризуйте Раму і Сіту («Рамаяна»).
12. Охарактеризуйте дидактику «Упанішад».
13. Розкрийте зміст і значення ритуалу в «Брахманах».
14. Охарактеризуйте «Араньяки».
15. Розкрийте головні теми діалогів Крішни і Арджуни («Бхагаватгіта»).
16. Охарактеризуйте давньокитайську міфологію.
17. Розкрийте давньокитайську космогонію.
18. Охарактеризуйте культ предків у Давньому Китаї.
19. Розкрийте світоглядну основу «І-цзин».
20. Проаналізуйте сюжетну основу та ідейний зміст «Ши-цзин».
21. Проаналізуйте літературну основу «Луньюй» Конфуція.
22. Розкрийте головну концепцію «Дао де цзин».
23. Охарактеризуйте давньокитайську збірку поезії «Чуські строфи».
24. Проаналізуйте творчість Цюй Юаня.
25. Концепція дао як загального закону світобудови («Дао де цзин»).
26. Розкрийте багатоплановість діалогів Чжуан-Цзи.
27. Охарактеризуйте конфуціанський канон.
28. Проаналізуйте склад і жанри Авести.
29. Розкрийте художню своєрідність «Гат».
30. Розтлумачте «Яшти» як гімни божествам дозороастрійського періоду.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 25 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль відбуватиметься у формі заліку. Мінімальна кількість балів для допуску до складання заліку – 35.

Критерії оцінки: **А:** вичерпна відповідь, яка включає знання сюжету, розкриття поетики творів (тему, ідею), передбачає доречне цитування та мовно-літературний аналіз текстів; **В:** неповна, але достатня відповідь, яка включає знання сюжету, передбачає доречне цитування та містить мовно-літературний аналіз текстів; **С:** неповна, але достатня відповідь, яка включає знання сюжету, передбачає доречне цитування; **Д:** фрагментарна відповідь, яка включає знання сюжету, передбачає доречне цитування та містить елементи мовно-літературного аналізу текстів; **Е:** фрагментарна відповідь, яка включає знання сюжету

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. Дописемний етап розвитку літератури.
2. Поняття про міф. Міфічна свідомість.
3. Міфологія. Типи міфів.
4. Поняття архетипу. Архетипові сюжети та образи в міфах.
5. Міфічні архетипи «світове дерево», та «світова гора».
6. Усна поетична народна творчість. Витоки та жанри фольклору.
7. Міф і казка.
8. Народний героїчний епос. Сучасні теорії виникнення та розвитку світового героїчного епосу.
9. Теорія первісного синкретизму О.М. Веселовського як виявлення першоджерел всієї світової літератури.
10. Зони виникнення та функціонування літератури Давнього Сходу.
11. Особливості єгипетських міфів. Космогонічні міфи.
12. Заупокійна література Давнього Єгипту.
13. Афористика й дидактика в давньоєгипетській літературі.
14. Казки Давнього Єгипту.
15. Сюжети й образи давньоєгипетської філософської лірики.
16. Особливості давньоєгипетської любовної лірики.
17. Особливості шумерських міфів. Цикл міфів про Інанну.
18. Зародження героїчного епосу в шумерській літературі.
19. Жанри шумерської лірики.
20. Шумерська дидактична література.
21. Аккадська космогонічна поема «Енума Еліш».
22. Епос про Гільгамеша – перша героїчна епопея світової літератури.
23. Аккадська лірика: тематичне й жанрове розмаїття.
24. Дидактика й афористика в аккадській літературі.
25. Світоглядні основи давньоєврейської літератури.
26. Структура та жанровий склад ТаНаХу.
27. Історичні умови формування текстів біблійного канону.
28. Фольклорні основи ТаНаХу. Особливості віршування.
29. Тора (П'ятикнижжя Мойсея) як єдиний релігійно-історичний епос.
30. Структура і характеристика П'ятикнижжя.

31. Космогонія та антропогонія Книги Буття.
32. Історія патріархів у Книзі Буття – історія Завіту й Обіцяння.
33. Епос про Вихід і народження народу як сакральної спільноти.
34. Епічні книги розділу «Невиїм» («Пророки»).
35. Етична концепція пророків і специфіка жанру пророчої книги.
36. Старозавітне пророцтво як феномен. Індивідуальні особливості пророчих книг Старого Завіту. Колізія «пророк і цар».
37. Ліричні жанри ТаНаХу. Псалтир.
38. Поетика «Пісні над Піснями».
39. Філософська притчова традиція ТаНаХу.
40. Жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі.
41. Індуїстські «Веди» як два типи текстів.
42. Особливості давньоіндійської гімнографії.
43. «Махабхарата». Вставні епічні оповіді.
44. Логічні та риторичні докази «Бхагават-гіти».
45. «Рамаяна». Проблема авторства.
46. Герої «Рамаяни» як втілення високих моральних якостей людини.
47. Буддійський канон. «Трипітака». Жанр сутри.
48. Китайська міфологія. Культ предків.
49. Поетичний світ «Ши Цзин».
50. «І Цзин». Тексти про діалектичність світу як результат взаємодії ян та інь.
51. Конфуціанський канон. «Лунь юй».
52. Даоський канон. «Дао Де Цзин». Поняття дао як першооснови світу.
53. Багатоплановість діалогів «Чжуан-Цзи».
54. «Історичні нотатки» («Ши Цзин») Сима Цяня.
55. Лірична поезія Давнього Китаю.
56. Давньоіранська міфологія та її близькість з міфологією ведійською.
57. Дуалізм зороастризму. Вчення Заратуштри.
58. Склад і жанри Авести.
59. Художня своєрідність «Гат».
60. «Яшти» – гімни божествам дозороастрійського періоду.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта змістового модуля «Література стародавнього світу» (денна форма)

Разом: 60 год.; лекції – 8 год., семінарські заняття – 14 год., практичні заняття – 6 год.,
самостійна робота – 28 год., МК – 4 год..

Тиждень	I	II-III	IV- V- VI	VII-VIII-IX-X	XI-XII	XIII-XIV-XV- XVI- XVII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II	
Назва Модуля	Стародавня література присередземноморського регіону				Стародавня література азійського регіону	
Кількість балів за модуль	123 бали				91 бал	
Лекції	1		2		3	4
Теми Лекцій	Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колицка світової літератури. Література Месопотамії (1 бал)		Література Стародавнього Єгипту. Давньоєврейська Література (1 бал)		Давньоіндійська література (1 бал)	Давньокитайська література. Давньоіранська література (1 бал)
Теми семінарських занять		Література Месопотамії (11 балів)	Література Стародавнього Єгипту (11 балів)	Давньоєврейська Література (22 бали)	Давньоіндійська література (11 балів)	Давньокитайська література (11 балів) Давньоіранська література (11 балів)
Теми практичних занять		Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колицка світової літератури (11 балів)	Література Стародавнього Єгипту (11 балів)			Давньоіранська література (11 балів)
Самостійна робота	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Залік					

7. Навчально-методична карта змістового модуля «Література стародавнього світу» (заочна форма)

Разом: 60 год.: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 2 год., самостійна робота – 52 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II
Назва Модуля	Стародавня література присередземноморського регіону		Стародавня література азійського регіону
Кількість балів за модуль	42 бали		52 бали
Лекції	1		2
Теми лекцій	Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колиська світової літератури. Література Месопотамії (1 бал)		Давньоіндійська література. Давньокитайська література (1 бал)
Теми семінарських занять		Давньоєврейська література (11 балів)	
Теми практичних занять			Давньоіндійська література (1 балів)
Самостійна робота	30 балів		20 балів
Підсумковий контроль	Залік		

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Тексти

Шумерська та аккадська література

1. Лирическая поэзия древнего Востока / Сост. И.Д. Дьяконов. – М.: Наука, 1984. – 231 с.
2. На ріках вавілонських: 3 найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упоряд. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
3. От начала начал. Антология шумерской поэзии. – СПб: Центр «Петербургское востоковедение», 1977.
4. Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 127–229.
5. Эпос о Гильгамеше («О всё видавшем») / Пер. И.Д. Дьяконова. – М.–Л.: Изд-во Ан СССР, 1961. – 214 с.
6. Я открою тебе сокровенное слово... Литература Вавилонии и Ассирии. / Сост. В. Афанасьевой и И. Дьяконова, пер. В.Афанасьевой. – М.: Худож. лит-ра, 1981. – 351 с.

Єгипетська література

1. Древнеегипетская книга мертвых. Слово устремленное к Свету. – М.: Эксмо-Пресс, 2002. – 432 с.
2. Египетская книга мертвых / Поэзия и проза Древнего Востока. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – 735 с.
3. Лирика древнего Египта / Пер. А. Ахматовой и В. Потаповой. – М.: Худож. лит-ра, 1965. – 158 с.
4. Сказки и повести Древнего Египта (Литературные памятники). – Л.: Наука, 1979. – 287 с.

Давньоєврейська література

1. Святе Письмо Старого та Нового Завіту / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Давньоіндійська література

1. Бхагаватгита // Философские тексты «Махабхараты». – Ашхабад: Ылым, 1977. Вып.1. кн.1. – 203 с.
2. Древняя Индия: Три великих сказания. В 2-х т. : Т. 1. Сказание о Раме. Т. 2. Сказание о Кришне. Сказание о великой битве потомков Бхараты. – СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1995: Т. 1.– 352 с.; Т.2.– 336 с.
3. Махабхарата // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
4. Махабхарата. Рамаєна / Пер. с санскрита. – М.: Худож. лит-ра, 1974. – 606 с.
5. Рамаєна // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 219–248.

6. Рігведа // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 91–114.
7. Ригведа. Избранные гимны / Перевод, комментарии Т.Я. Елизаренковой. – М., 1972.
8. Упанишады. В 3 т. – М., 1992.

Давньокитайська література

1. Дао Дэ Цзин // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
2. Луньюй // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
3. Сыма Цянь. Исторические записки. – М.: Наука, 1972–1973: Т. 1 – 439 с.; Т. 2 – 579 с.
4. Цюй Юань. Лисао. – СПб.: Издательский Дом «Кристалл», 2000.
5. Ши Цзин: Книга песен и гимнов. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.

Давньоіранська література

1. Авеста / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты / Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 4–40.
2. Авеста в русских переводах (1861–1995) / Сост. И.В. Рак – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 480 с.

Основна література

1. История всемирной литературы: В 9 т: Т.1. – М., 1983.
2. Литературы древнего Востока / Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971.
3. Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977.
4. На ріках вавілонських. – К., 1991.
5. Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973.

Додаткова література

1. Афанасьева В.К. Гильгамеш и Энкиду: Эпические образы в искусстве. – М.: Наука, 1979. – 194 с.
2. Брагинский И.С. Из истории персидской и таджикской литературы. – М.: Наука, 1972. – 524 с.
3. Гуля Н.П. Дидактическая афористика Древнего Египта / Под ред. акад. В.В.Струве. – Ленинград: Наука, 1941. – 176 с.
4. Гринцер П.А. Древнеиндийский эпос. Генезис и типология. – М.: Наука, 1974. – 419 с.
5. Замаровський В. Спочатку був Шумер. – К.: Веселка, 1983. – 207 с.

6. Зороастрийская мифология. – М., 1998.
7. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.: Україна, 1995. – 429 с.
8. Коростовцев М.А. Писцы древнего Египта. – М.: Восточная лит-ра, 1962. – 175 с.
9. Косидовський З. Біблійні оповіді / Пер. з польс. – К.: Молодь, 1968. – 503 с.
10. Крамер С. История начинается в Шумере. – М.: Наука, 1991. – 235 с.
11. Липинская Я., Марциняк М. Мифология древнего Египта. – М.: Искусство, 1983. – 223 с.
12. Литература и культура Индии. – М.: Наука, 1979. – 238 с.
13. Луцюк М.В. Старозавітні пророцькі книги // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Зб. наук. праць. Вип. 1. – К., 2002. – С. 171–181.
14. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в технічному університеті: проблеми та перспективи / М-ли міжн. наук.-практ. конференції. – К., 2001. – С. 81–86.
15. Маковельский А.О. Авеста. – Баку: изд-во АН Аз. ССР. – 1960 – 144 с.
16. Мень А. История религии: В 7 т.: Т. 5. Вестники Царства Божия: Библейские пророки от Амоса до Реставрации (VIII–IV вв. до н.э.). – М., 1992.
17. Невелева С.Л. Махабхарата. Изучение древнеиндийского эпоса. – М.: Наука, 1991. – 228 с.
18. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия. – М., 1990.
19. Рак И.В. Легенды и мифы Древнего Египта. – СПб: Нева, 1997. – 192 с.
20. Рак И.В. Мифы древнего и раннесредневекового Ирана (зороастризм). – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 560 с.
21. Рижский М.И. Библейские пророки и библейские пророчества. – М., 1987.
22. Редер Д.Г. Мифы и легенды Древнего Двуречья. – М.: Наука, 1965. – 120 с.
23. Рубинштейн Р.И. Древнеегипетская литература // Сказки и повести Древнего Египта. – Ленинград, 1979. – С. 145–174.
24. Серебряков И.Д. Очерки древнеиндийской литературы. – М., 1971.
25. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гос. гуманитар. ун-та, 2000. – 469 с.
26. Темкин Э.Н., Эрман В.Г. Мифы древней Индии. – М.: Восточная лит-ра, 1982. – 270 с.
27. Тураев Б.А. Египетская литература. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 192 с.
28. Феоктистов В.Ф. Философские и общественно-политические взгляды Сюнь-цзы. Исследование и перевод. – М.: Наука, 1976. – 293 с.
29. Федоренко Н.Т. Древние памятники китайской литературы. – М.: Наука, 1978. – 320 с.
30. Фрэзер Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989.- 542 с.
31. Щедровицкий Д.В. Введение в Ветхий Завет. Книга Бытия. – М.: Теревинф, 1994. – 288 с.

32. Шущкий Ю.К. Китайская классическая «Книга перемен». – М.: Русское книгоиздат. тов-во, 1993. – 384 с.
33. Юань-Кэ. Мифы Древнего Китая. – М.: Наука, 1965. – 496 с.

Додаток 1

Плани семінарських занять на 2018-2019 навчальний рік (денна форма)

Змістовий модуль I Стародавня література присередземноморського регіону

Семінар 1. Література Месопотамії

1. Охарактеризуйте шумерсько-аккадський міфічний епос. Проаналізуйте космогонію та антропогонію в поемі «Енума еліш...». Образ Мардука.
2. Охарактеризуйте шумерсько-вавилонський героїчний епос. Розкрийте еволюцію образу головного героя в «Поемі про Гільгамеша».
3. Наведіть приклади ліричних жанрів в шумерсько-аккадській поезії. Проаналізуйте художні засоби текстів.
4. Розкрийте основні теми дидактики й афористика в месопотамській літературі.

Тексти

1. *Лирическая поэзия древнего Востока* / Сост. И.Д. Дьяконов. – М.: Наука, 1984. – 231 с.
2. *На ріках вавілонських: З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини* / Упоряд. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1991. – 398 с.
3. *Поэзия и проза Древнего Востока* (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 127–229.
4. *Хрестоматия по истории Древнего Востока*. В 2-х ч. / Под ред. М.А. Коростовцева – М.: Высш. шк., 1980: Ч. 1. – 328 с.; Ч. 2 – 256 с.
5. *Хрестоматия по истории Древнего Востока* / Под. ред. В.Струве и Д.Редера. – М.: Восточная лит-ра, 1963. – 544 с.
6. *Эпос о Гильгамеше* („О всё издавшем“) / Пер. И.Д. Дьяконова. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1961. – 214 с.
7. *Я открою тебе сокровенное слово...* Литература Вавилонии и Ассирии. / Сост. В. Афанасьевой и И. Дьяконова, пер. В.Афанасьевой. – М.: Худож. лит-ра, 1981. – 351 с.

Література

Основна

1. Афанасьева В.К. Гильгамеш и Энкиду: Эпические образы в искусстве. – М.: Наука, 1979. – 194 с.
2. Афанасьева В.К. Литература Шумера и Вавилонии / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 115–126.
3. Дьяконов Г.М. Найдавніша література Близького Сходу // На ріках вавілонських. – К., 1991. – С. 5–42.
4. Замаровський В. Спочатку був Шумер. – К.: Веселка, 1983. – 207 с.
5. Крамер С.Н. История начинается в Шумере. – М.: Наука, 1991. – 235 с.
6. Литература древней Месопотамии / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 49– 68.
7. Немировский А.И. Мифы древности. – М.: Лабиринт, 2001. – 351 с.
8. Редер Д.Г. Мифы и легенды Древнего Двуречья. – М.: Наука, 1965. – 120 с.
9. Хук С. Мифология Ближнего Востока. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – 175 с.

Додаткова

1. Белявский В.А. Вавилон легендарный и Вавилон исторический. – М.: Мысль, 1971. – 319 с.
2. Клочков И.С. Духовная культура Вавилонии: человек, судьба, время. – М.: Наука, 1983. – 207 с.
3. Никольский Н.М. Культура древней Вавилонии. – Минск: АН БССР, 1959. – 183с.
4. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия. – М., 1990.
5. Якобсен Т. Сокровища тьмы: История месопотамской религии / Пер. С англ. – М.: Восточная лит-ра, 1995. – 293 с.

Семінар 2. Єгипетська література

1. Розкрийте особливості єгипетських міфів. Охарактеризуйте: а) космогонічні міфи; б) солярні міфи.
2. Розкажіть про особливості заупокійної літератури («Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», цикл міфів про Осиріса, «Книга мертвих»).
3. Проаналізуйте афористику й дидактику («Повчання Птахотепа»).
4. Дослідіть елементи фантастичного в казках Давнього Єгипту («Казка про двох братів», «Правда і Кривда», «Казка про потерпілого аварію на човні», «Казки папірусу Весткар»).
5. Розкрийте особливості філософської лірики («Бесіда розчарованого зі своєю душею», «Пісня арфіста»).
6. Проаналізуйте єгипетську любовну лірику (цикли «Біля річки», «Дерева її саду»).

Тексти

1. *Древнеегипетская книга мертвых*. Слово устремленное к Свету. – М.: Эксмо-Пресс, 2002. – 432 с.
2. *Египетская книга мертвых / Поэзия и проза Древнего Востока*. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – 735 с.
3. *Лирика древнего Египта / Пер. А. Ахматовой и В. Потаповой*. – М.: Худож. лит-ра, 1965. – 158 с.
4. *Сказки и повести Древнего Египта (Литературные памятники)*. – Л.: Наука, 1979. – 287 с.
5. *Хрестоматия по истории Древнего Востока*. В 2-х ч. / Под ред. М.А. Коростовцева – М.: Высш. шк., 1980: Ч. 1. – 328 с.; Ч. 2 – 256 с.

Література

Основна

1. Антес Р. Мифология в древнем Египте / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 55–121.
2. Бадж Э.А. Египетская книга мёртвых. – М.: Эксмо; СПб.: Terra Fantastica, 2004. – 768 с.
3. Гуля Н.П. Дидактическая афористика Древнего Египта / Под ред. акад. В.В.Струве. – Ленинград: Наука, 1941. – 176 с.
4. Коростовцев М.А. Древнеегипетская литература / Поэзия и проза Древнего Востока. – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 23-32.
5. Липинская Я., Марциняк М. Мифология древнего Египта. – М.: Искусство, 1983. – 223 с.
6. Литература древнего Египта / Литературы древнего Востока / Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 25– 46.
7. Рак И.В. Легенды и мифы Древнего Египта. – СПб: Нева, 1997. – 192 с.
8. Рубинштейн Р.И. Древнеегипетская литература // Сказки и повести Древнего Египта. – Ленинград, 1979. – С. 145–174.
9. Тураев Б.А. Египетская литература. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 192 с.
10. Тураев Б.А. Древний Египет. – СПб, Журнал «Нева»: Летний сад, 2000. – 336 с.

Додаткова

1. Жак К. Египет великих фараонов. История и легенда. / Пер. с франц. – М.: Наука, 1992. – 333 с.
2. Коростовцев М.А. Писцы древнего Египта. – М.: Восточная лит-ра, 1962. – 175 с.
3. Коростовцев М.А. Религия древнего Египта. – М.: Наука, 1976. – 336 с.
4. Культура древнего Египта. – М.: Наука, 1976. – 444 с.
5. Матье М.Э. Искусство древнего Египта. – Ленинград: Искусство, 1961. – 591 с.
6. Матье М.Э. Во времена Нефертити. – М.- Л.: Искусство, 1961.

7. Перепелкин Ю.Я. Переворот Амен-хотпа IV. – М.: Наука, 1984. – 287 с.
8. Перепелкин Ю.Я. Тайна Золотого гроба. – М.: Наука, 1968. – 173 с.

Семинар 3. Давньоєврейська література. Тора

1. Схарактеризуйте склад і жанри ТаНаХу.
2. Проаналізуйте структуру Тори. Дайте характеристику П'ятикнижжя Мойсея (головна проблематика та жанрова специфіка)
3. Розкрийте космогонію і антропогонію Книги Буття (порівняйте дві оповіді про створення світу).
4. Розкажіть історію патріархів (Авраам, Ісак, Яків). Розкрийте символіку образів.
5. Розкрийте історичний і сакральний контекст епосу про Вихід. Розкрийте сенс і значення Декалогу для подальшої долі ТаНаХу.

Тексти

1. *Святе Письмо Старого та Нового Завіту* / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Література

Основна

1. Аверинцев С.С. Древнееврейская литература // История всемирной литературы: В 9 т.: Т.1. – М., 1983. – С. 271–302.
2. Гордон С. Ханаанейская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 199–232.
3. Древнееврейская литература / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 71–84.
4. Дьяконов И. Древнееврейская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож.лит-ра, 1973. – С. 537–550.
5. Косидовський З. Біблійні оповіді. – К.: Молодь, 1968. – 503с.
6. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в університеті: проблеми та перспективи – К., 2001. – С. 81–86.
7. Мень А. История религии: В 7 т.: Т.2. Магизм и единобожие. – М.: Ex libris, 1991. – 461 с.
8. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гос. гуманитар. ун-та, 2000. – 469 с.
9. Шейдлин Р.П. Летописи еврейского народа. – М.: Крон-Пресс, 1977. –288 с.
10. Щедровицкий Д. Введение в Ветхий Завет. Книга Бытия. – М.: Теревинф, 1994. – 288 с.

Додаткова

1. Амусин И.Д. Тексты Кумрана. – М.: Наука, 1971. – 495 с.
2. Библейская энциклопедия /Сост. архимандрит Никифор.– М.: Терра, 1990.–

902 с.

3. Даймонт М. Евреи, Бог и история / Пер. с англ. – М.: Республика, 1994. – 529 с.
4. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.:Україна, 1995.– 429 с.
5. Сулима В.І. Біблія і українська література. – К.: Освіта, 1998. – 400 с.
6. Фрэзер Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.

Семінар 4. Давньоєврейська література. Невійм, Ктувим

1. Охарактеризуйте феномен давньоєврейського пророцтва. Розкрийте індивідуальні особливості пророчих книг ТаНаХу. Окресліть колізію «пророк і цар».
2. Проаналізуйте ліричні жанри Ктувиму. Розкрийте художні засоби псалмів Давида.
3. Дослідіть особливості поезики Пісні над Піснями.
4. Схарактеризуйте філософську притчову традицію ТаНаХу (Притчі Соломона, Книга Еклезіаста, жіноча притчова повість).
5. Розкрийте проблему теодицеї (Книга Йова).
6. Охарактеризуйте жанр апокаліпсису в давньоєврейській літературі (Книга Даниїла).

Тексти

1. *Святе Письмо Старого та Нового Заівту* / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Література

Основна

1. Аверинцев С.С. Древнееврейская литература // История всемирной литературы: В 9 т: Т.1. – М., 1983. – С. 271–302.
2. Гордон С. Ханаанейская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н. Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 199–232.
3. Древнееврейская литература / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 71– 84.
4. Дьяконов И. Древнееврейская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож.лит-ра, 1973. – С. 537–550.
5. Косидовський З. Біблійні оповіді. – К.: Молодь, 1968. – 503с.
6. Луцюк М.В. Феномен давньосхідного пророцтва у контексті ТаНаХу/ Синопис: текст, контекст, медіа, 2014, № 1 (5) – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/75/66>
7. Луцюк М.В. Феномен старозавітної премудрості у контексті давньосхідних літератур / Синопис: текст, контекст, медіа, 2013, № 1 – Електронний ресурс

–

Режим

доступу:

<http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/14/9>

8. Мень А. История религии: В 7 т.: Т. 5. Вестники Царства Божия: Библейские пророки от Амоса до Рестаурации (VIII–IV вв. до н.э.). – М., 1992.
9. Мень А. На пороге Нового Завета. – Брюссель: Жизнь с Богом, 1983.–824 с.
10. Рижский М.И. Библейские пророки и библейские пророчества. – М., 1987.
11. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гум. ун-та, 2000. – 469 с.
12. Щедровицкий Д.В. Введение в Ветхий Завет. Бытие.–М.:Теревинф, 1994. – 288 с.

Додаткова

1. Библейская энциклопедия / Сост. архимандрит Никифор. –М.:Терра, 1990. – 902 с.
2. Костів К. Словник біблійних осіб, племен і народів. – К.: Україна, 1995. – 429 с.
3. Фрээр Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.

Змістовий модуль II **Література азійського регіону**

Семинар 5. Давньоіндійська література

1. Охарактеризуйте індуїстські Веди. Означте особливості ведійської гімнографії.
2. Проаналізуйте навколоведійську літературу.
3. Розкрийте тему та ідею Махабхарати. Проаналізуйте вставні епічні оповіді.
4. Розкрийте логічні та риторичні докази Бхагават-гіти.
5. Схарактеризуйте епічну домінанту Рамаїни. Доведіть, що герої епосу є втіленням високих моральних якостей людини.
6. Схарактеризуйте тексти Трипітаки. Розкрийте жанр сутри.

Тексти

1. *Бхагаватгита* // Философские тексты „Махабхараты”. – Ашхабад: Ылым, 1977. Вып.1. кн.1. – 203 с.
2. *Джатаки, или сказания о подвигах Бодхисаттвы.* – СПб, 1993.- 305 с.
3. *Древнейшая обрядовая и культовая поэзия. Эпос. Религиозно-философская литература I тыс. до н.э.* / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты // Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 46–116.
4. *Древняя Индия: Три великих сказания.* В 2-х т. : Т. 1. Сказание о Раме. Т. 2. Сказание о Кришне. Сказание о великой битве потомков Бхараты. – СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1995: Т. 1.– 352 с.; Т.2.– 336 с.

5. *Махабхарата* // *Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури.* – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
6. *Махабхарата. Рамаєна* / Пер. с санскриту. – М.: Худож. лит-ра, 1974. – 606 с.
7. *Рамаєна* // *Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури.* – К.: Дніпро, 1982. – С. 219–248.
8. *Рігведа* // *Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури.* – К.: Дніпро, 1982. – С. 91–114.
9. *Рігведа. Избранные гимны* / Перевод, комментарии Т.Я. Елизаренковой. – М., 1972.
10. *Три великих сказання древней Индии.* Литературное изложение Э.Н. Темкина и В.Г. Эрмана. – М., 1978.
11. *Упанишады.* В 3 т. – М., 1992.

Література

Основна

1. Білецький О. *Давня Індія та її література* // *Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури.* – К.: Дніпро, 1982. – С. 17–88.
2. Гринцер П.А. *Древнеиндийский эпос. Генезис и типология.* – М.: Наука, 1974. – 419 с.
3. Гринцер П.А. *Древнеиндийская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы).* – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 369–381.
4. Невелева С.Л. *Махабхарата. Изучение древнеиндийского эпоса.* – М., 1991. – 228 с.
5. Норман Браун У. *Индийская мифология / Мифологии древнего мира* // Под ред. С.Н. Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 283–336.
6. *Литература и культура Индии.* – М.: Наука, 1979. – 238 с.
7. *Литература Индии / Литературы древнего Востока* // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 145– 212.
8. Темкин Э.Н., Эрман В.Г. *Мифы древней Индии.* – М.: Восточная лит-ра, 1982. – 270 с.

Додаткова

1. Бонгард-Левин Б.М. *Древнеиндийская цивилизация. Философия, наука, религия.* – М.: Наука, 1980. – 333 с.
2. Радхакришнан С. *Индийская философия.* В 2-х т. / Пер. с англ. – М.: Миф, 1993. – Т.1. – 623 с.; Т.2. – 731 с.
3. Чаттерджи С., Датта Д. *Индийская философия.* – М., 1994.

Семінар 6. Давньокитайська література

1. Проаналізуйте китайську міфологію. Схарактеризуйте культ предків.

2. Розкажіть про поетичний світ Ши Цзин.
3. Дослідіть тексти І Цзин про діалектичність світу як результат взаємодії ян та інь.
4. Схарактеризуйте конфуціанський канон. Розкрийте художні особливості Лунь юй.
5. Розкрийте художню своєрідність Дао Де Цзин. Проаналізуйте поняття дао як першооснови і загального закону світобудови.
6. Розкрийте багатоплановість діалогів Чжуан-Цзи.
7. Проаналізуйте ліричну поезію Давнього Китаю.

Тексти

1. *Дао Дэ Цзин* // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.
2. *Древнекитайская поэзия и народная песня*. – М.: Наука, 1969. – 287 с.
3. *Древнекитайская философия* / Собр. текстов. В 2-х т. – М.: Мысль, 1972–1973: Т. 1 – 363 с.; Т. 2. – 384 с.
4. *Литература Древнего Китая* / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 260–369.
5. *Лунь юй* // Из книг мудрецов: Проза Древнего Китая. – М.: Худ. лит-ра, 1987. – 351 с.
6. *Песенно-поэтическое творчество XI-VI вв. до н.э. Философская проза. Индивидуальная поэзия. Историческая проза.* / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты // Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 187–312.
7. *Сыма Цянь. Исторические записки*. – М.: Наука, 1972–1973: Т. 1 – 439 с.; Т. 2 – 579 с.
8. *Цюй Юань*. Лисао. – СПб.: Издательский Дом “Кристалл”, 2000.
9. *Ши Цзин: Книга песен и гимнов*. – М.: Худож. лит-ра, 1987. – 351 с.

Література

Основна

1. Дерк Бодде. Мифы Древнего Китая / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 366–404.
2. Литература древнего Китая / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 249–387.
3. Рифтин Б. Литература Древнего Китая / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 251–261.
4. Федоренко Н.Т. Древние памятники китайской литературы. – М.: Наука, 1978. – 320 с.
5. Шущий Ю.К. Китайская классическая „Книга перемен“. – М.: Русское книгоиздат. тов-во, 1993. – 384 с.

Додаткова

1. Спирин В.С. Построение древнекитайских текстов. – М.: Наука, 1976.– 231 с.
2. Юань-Кэ. Мифы Древнего Китая. – М.: Наука, 1965. – 496 с.

Семинар 7. Давньоіранська література

План

1. Прослідкуйте еволюцію давньоіранської міфології та доведіть її близькість з міфологією ведійською.
2. Покажіть дуалізм зороастризму. Проаналізуйте вчення Заратуштри.
3. Охарактеризуйте склад і жанри Авести.
4. Розкрийте художню своєрідність «Гат».
5. Проаналізуйте зображальні засоби в «Яштах».

Тексти

1. *Авеста* / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты / Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 4–40.
2. *Авеста* в русских переводах (1861–1995) / Сост. И.В. Рак – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 480 с.
3. *Зороастрийские тексты*. – М., 1997.
4. *Древнеиранская литература* / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 503–537.

Література

Основна

1. Брагинский И.С. Древнеиранская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 491–503.
2. Брагинский И.С. Иранская мифология // Мифы народов мира. Энциклопедия. Т. 1. – М., 1991.
3. Дрезден М. Мифология древнего Ирана / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н. Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 337–365.
4. Зороастрийская мифология. – М., 1998.
5. Литература Ирана / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 87– 141.
6. Маковельский А.О. Авеста. – Баку: изд-во АН Аз. ССР. – 1960 – 144 с.
7. Рак И.В. Мифы древнего и раннесредневекового Ирана (зороастризм). – СПб.: Нева: Летний сад, 1998. – 560 с.

Додаткова

1. Брагинский И.С. Из истории персидской и таджикской литературы. – М.:

Наука, 1972. – 524 с.

2. Дандамаев М.А., Луконин В.Г. Культура и экономика древнего Ирана. – М.: Наука, 1980. – 416 с.

3. Фрай Р. Наследие Ирана. – М.: Восточная лит-ра, 1972. – 468 с.

Плани семінарських занять на 2018-2019 навчальний рік (заочна форма)

Семінар 1. Давньоєврейська література. Тора

1. Схарактеризуйте склад і жанри ТаНаХу.

2. Проаналізуйте структуру Тори. Дайте характеристику П'ятикнижжя Мойсея (головна проблематика та жанрова специфіка)

3. Розкрийте космогонію і антропогонію Книги Буття (порівняйте дві оповіді про створення світу).

4. Розкажіть історію патріархів (Авраам, Ісак, Яків). Розкрийте символіку образів.

5. Розкрийте історичний і сакральний контекст епосу про Вихід. Розкрийте сенс і значення Декалогу для подальшої долі ТаНаХу.

Тексти

2. *Святе Письмо Старого та Нового Завіту* / Пер. о. І. Хоменка – Рим, 1990.

Література

Основна

2. Аверинцев С.С. Древнееврейская литература // История всемирной литературы: В 9 т.: Т.1. – М., 1983. – С. 271–302.

2. Гордон С. Ханаанейская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 199–232.

3. Древнееврейская литература / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 71– 84.

4. Дьяконов И. Древнееврейская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож.лит-ра, 1973. – С. 537–550.

5. Косидовський З. Біблійні оповіді. – К.: Молодь, 1968. – 503с.

6. Луцюк М.В. Філологічні аспекти вивчення Біблії // Гуманітарна освіта в університеті: проблеми та перспективи – К., 2001. – С. 81–86.

7. Мень А. История религии: В 7 т.: Т.2. Магизм и единобожие. – М.: Ex libris, 1991. – 461 с.

8. Тантлевский И.Р. Введение в Пятикнижие. – М.: Изд-во Рос. гос. гуманитар. ун-та, 2000. – 469 с.

9. Шейдлин Р.П. Летописи еврейского народа. – М.: Крон-Пресс, 1977. –288 с.

10. Щедровицкий Д. Введение в Ветхий Завет. Книга Бытия. – М.: Теревинф, 1994. – 288 с.

Додаткова

1. Амусин И.Д. Тексты Кумрана. – М.: Наука, 1971. – 495 с.
2. Библейская энциклопедия /Сост. архимандрит Никифор.– М.: Терра, 1990.– 902 с.
3. Даймонт М. Евреи, Бог и история / Пер. с англ. – М.: Республика, 1994. – 529 с.
4. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів. – К.:Україна, 1995.– 429 с.
5. Сулима В.І. Біблія і українська література. – К.: Освіта, 1998. – 400 с.
6. Фрээр Д.Д. Фольклор в Ветхом Завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.

Додаток 2

Плани практичних занять на 2018-2019 навчальний рік (денна форма)

Змістовий модуль I

Стародавня література присередземноморського регіону – 4 год.

Тема 1. *Дописемний етап розвитку літератури. Стародавній Схід – колыска світової літературної творчості – 2 год.*

1. Проаналізуйте працю О.В. Веселовського «Історична поетика».
2. Розкрийте сенс поняття «архетип» за К.-Г. Юнгом.
3. Дослідіть архетипи «світове дерево» та світова гора» у світових міфологіях.

Тема 3. *Єгипетська література – 2 год.*

1. Дослідіть типи давньоєгипетських міфів. Схарактеризуйте солярний міф.
2. Проаналізуйте образи єгипетської казки.
3. Порівняйте фольклорну і авторську любовну лірику Давнього Єгипту.

Змістовий модуль II

Стародавня література азійського регіону – 2 год.

Тема 7. *Давньоіранська література – 2 год.*

1. Дослідіть типологічну подібність ведійського і давньоіранського пантеону.
2. Зороастризм і християнство. Проаналізуйте працю А. Успенської «Зороастризм».

**Плани практичних занять
на 2018-2019 навчальний рік (заочна форма)**

Тема 1. Давньоіндійська література

1. Охарактеризуйте індуїстські Веди. Означте особливості ведійської гімнографії.
2. Проаналізуйте навколоведійську літературу.
3. Розкрийте тему та ідею Махабхарати. Проаналізуйте вставні епічні оповіді.
4. Розкрийте логічні та риторичні докази Бхагават-гіти.
5. Схарактеризуйте епічну доміанту Рамаїни. Доведіть, що герої епосу є втіленням високих моральних якостей людини.
6. Схарактеризуйте тексти Трипітаки. Розкрийте жанр сутри.

Тексти

1. *Бхагаватгита* // Философские тексты „Махабхараты”. – Ашхабад: Їлым, 1977. Вып.1. кн.1. – 203 с.
2. *Джатаки, или сказания о подвигах Бодхисаттвы.* – СПб, 1993.- 305 с.
3. *Древнейшая обрядовая и культовая поэзия. Эпос. Религиозно-философская литература I тыс. до н.э. / Литература Древнего Востока (Иран, Индия, Китай): Тексты // Автор-составитель Ю.М. Алиханова и др. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 46–116.*
5. *Древняя Индия: Три великих сказания.* В 2-х т. : Т. 1. Сказание о Раме. Т. 2. Сказание о Кришне. Сказание о великой битве потомков Бхараты. – СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1995: Т. 1.– 352 с.; Т.2.– 336 с.
6. *Махабхарата* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 151–219.
7. *Махабхарата. Рамаїна* / Пер. с санскрита. – М.: Худож. лит-ра, 1974. – 606 с.
8. *Рамаїна* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 219–248.
9. *Рігведа* // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К. : Дніпро, 1982. – С. 91–114.
10. *Ригведа. Избранные гимны / Перевод, комментарии Т.Я. Елизаренковой.* – М., 1972.
11. *Три великих сказания древней Индии.* Литературное изложение Э.Н. Темкина и В.Г. Эрмана. – М., 1978.
12. *Упанишады.* В 3 т. – М., 1992.

Література

Основна

1. Білецький О. Давня Індія та її література // Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури. – К.: Дніпро, 1982. – С. 17–88.
2. Гринцер П.А. Древнеиндийский эпос. Генезис и типология. – М.: Наука, 1974. – 419 с.
3. Гринцер П.А. Древнеиндийская литература / Поэзия и проза Древнего Востока (Библиотека всемирной литературы). – М.: Худож. лит-ра, 1973. – С. 369–381.
4. Невелева С.Л. Махабхарата. Изучение древнеиндийского эпоса. – М., 1991. – 228 с.
5. Норман Браун У. Индийская мифология / Мифологии древнего мира // Под ред. С.Н.Крамера. Пер. с англ. – М.: Наука, 1977. – С. 283–336.
6. Литература и культура Индии. – М.: Наука, 1979. – 238 с.
7. Литература Индии / Литературы древнего Востока // Под ред. акад. Н.И. Конрада. – М.: Изд-во МГУ, 1971 – С. 145– 212.
8. Темкин Э.Н., Эрман В.Г. Мифы древней Индии. – М.: Восточная лит-ра, 1982. – 270 с.

Додаткова

1. Бонгард-Левин Б.М. Древнеиндийская цивилизация. Философия, наука, религия. – М.: Наука, 1980. – 333 с.
2. Радхакришнан С. Индийская философия. В 2-х т. / Пер. с англ. – М.: Миф, 1993. – Т.1. – 623 с.; Т.2. – 731 с.
3. Чаттерджи С., Датта Д. Индийская философия. – М., 1994.